

خیلواکی

استقلال

www.esteqlaal.net

دوشنبه ۱۳ نوامبر ۲۰۲۳

دوکتور نوراحمد خالدی

سیاستهای خصمانه پاکستان در برابر افغانها و افغانستان ابعاد تازه یافته است

محدودیت های ترانزیتی پاکستان در برابر افغانستان مانند
تطبيق سياست اسرائيل در غزه است!

پاکستان تلاش کرد تا در تشکل نظام سیاسی آینده افغانستان دست بالا داشته باشد. حوادث بعد از پانزدهم آگست سال ۲۰۲۱ نشان داد که پاکستان از نفوذ فوق العاده خود بالای طالبان برای نصب یک دولت کاملاً مطیع استفاده نمود. در حالیکه پاکستان با بی میلی، نقش تعیین کننده ایالات متحده را در قبال افغانستان پذیرفت، اما از به حاشیه رفتن خود در مذاکرات دوحه ناراضی بود. اما طولی نکشید که بعد از اشغال کابل توسط طالبان اختلافات میان گروههای شامل تحریک طالبان در مورد ترکیب دولت جدید امارت اسلامی، ایجاد این دولت را به مشکلات مواجه نمود. در حالیکه انتظار می رفت ملابرادر و اعضای برجسته تیم مذاکراتی طالبان در دوحه پستهای مهم دولتی را اشغال کنند، اما با مخالفت شدید گروه حقانی که از حمایت نزدیک آی اس آی یا سازمان استخبارات نظامی پاکستان بر خوردار است و قوماندانی عملیات نظامی را در افغانستان به عهده داشتند مواجه شدند و با مداخله رئیس آی اس آی که به کابل مسافرت نمود کنار زده شده به پستهای درجه دوم و سوم مقرر شدند و در عوض آنها گروههای افراطی داخل رهبری طالبان و گروه حقانی پستهای رئیس الوزرا، وزارت داخله، وزارت دفاع و معاونیت اداره امنیت ملی را بدست گرفتند.

بدین ترتیب بدون شک با به قدرت رسیدن طالبان در کابل، پاکستان برنده اصلی بوده و تصور میکرد به اهداف خود در افغانستان نایل میگردد.

اما چرا پاکستان از طالبان حمایت می نمود؟ برای به قدرت رساندن یک حکومت وابسته، به هدف کنترل سیاست خارجی حکومت افغانستان، مهار کردن ناسیونالیسم پشتونهای دوجانب و تعویض آن به اسلام گرایی افراطی، کنترل جنبش آزادی خواهی بلوچها، ایجاد عمق ستراتیژیک در مقابله با هند و جلوگیری از نفوذ هند در سرحدات غربی پاکستان و تأمین خطوط ترانزیتی مطمئن پاکستان با کشورهای آسیای میانه از طریق افغانستان .

رسیدن به اهداف بالا در حقیقت جوهر پالیسی افغانستان تمام حکومتهای پاکستان بعد از سقوط نظام سلطنتی محمد ظاهرشاه در افغانستان بوده اند و برای تحقق آن حکومت پاکستان به یک بازی بزرگ استعمار جدید در ارتباط با افغانستان مشغول است. با سقوط دولت جمهوری و به قدرت رسیدن مجدد طالبان در ۱۵ اگست ۲۰۲۱م به نظر میرسد که برنده اصلی در این بازی بزرگ قرن بیست و یکم، پاکستان میباشد. اما در دو سال مابعد روابط طالبان با پاکستان رو به خرابی گذاشت و اکنون با تطبیق سیاست خصمانه در مقابل ناقلین و مهاجرین افغان توسط صدراعظم مؤقتی پشتون تبار پاکستان، که به تأیید خودش با حمایت جنرالهای اردو به قدرت رسیده، این روابط به خرابترین حالت خود رسیده است.

اخیراً به بهانه تلاش برای جلوگیری از قاچاق و تقویت کنترل بر تجارت ترانزیتی، اداره فدرالی عواید پاکستان (FBR) و وزارت تجارت پاکستان یک سلسله اقدامات سختگیرانه را اعمال کرده اند که بر ترانزیت واردات تجارتی به مقصد افغانستان تأثیر می گذارد. این ابتکارات شامل ممنوعیت عبور چندین قلم امتعه تجارتی به مقصد افغانستان، تحمیل تعرفه های ترانزیتی، افزایش تفتیشهای نظارتی بر محموله های ترانزیتی به مقصد افغانستان است. وزارت تجارت پاکستان ترانزیت اقلام مختلف را به افغانستان ممنوع اعلام کرده است که شامل پارچه جات نساجی، تایر موتر، چای سیاه، لوازم خانگی، لوازم آرایش، لوازم تشناب و میوه جات خشک میباشد. همزمان، ۱۰ درصد تعرفه را بر روی دسته های عمده امتعه ترانزیتی افغانستان اعمال کرده است که شامل قنادی، چاکلیت، کفش، ماشین آلات، پتو، منسوجات و غیره می شود. همچنان بررسی دقیق و مجدد محموله ها را در جریان ترانزیت بعد از ترخیص از بندر وارده اتخاذ گردیده است. مقررات وضع شده جدید همچنین شامل ارائه ضمانت نامه بانکی برابر با تعرفه ها و مالیات برای محموله ها الزامی شده است تا اطمینان حاصل شود که محموله ها به مقصد مورد نظرشان در افغانستان می رسند. به ظاهر این اقدامات پیشگیرانه در پاسخ به نگرانی های فزاینده در مورد قاچاق امتعه وارداتی افغانستان از طریق پاکستان صورت می گیرد. گفته میشود تعرفه پایین گمرکی در افغانستان و اعمال محدودیت های خاص

وارداتی توسط پاکستان، باعث تبانی بین شرکت های تجاری در این دو کشور برای استفاده از فرصت های تجارت ترانزیتی شده است. این اقدامات خصمانه بر ضد افغانستان در زمانی صورت می گیرد که تجارت ترانزیتی افغانستان از طریق پاکستان در طی سال مالی ۲۰۲۲-۲۰۲۳ نسبت به سال مالی قبلی افزایش خیره کننده ۶۷ درصدی داشته است.

این اقدامات پاکستان شباهتهای زیادی با محدودیتهای وضع شده ترانزیتی اسرائیل بر غزه دارد. در حالی که زمان بندی این اقدامات سوالاتی را ایجاد می کند، به خصوص به دلیل اینکه برخی از محدودیت های واردات اخیراً کاهش یافته بودند، عوامل سیاسی ممکن است نقش اصلی در تغییر موقف پاکستان داشته باشند. تنش های اخیر در امتداد مناطق بین پاکستان و افغانستان ممکن است بر این تصمیم تأثیر گزار بوده باشند. این تحولات می تواند پیامدهای ناگوار اقتصادی برای افغانستان داشته باشد، زیرا این کشور ممکن است مجبور شود مسیرهای ترانزیتی طولانی تر و پرمصرفتر را به دلیل محدودیت ها در پاکستان انتخاب کند. برای پاکستان، افزایش مصارف ترانزیتی و مشکلات وضع شده در مسیر راه می تواند به طور بالقوه منجر به تغییر استفاده از پاکستان به عنوان یک کشور مناسب برای ترانزیت افغانستان شود، که می تواند موانع بیشتری را برای اقتصاد خراب در حال حاضر آن کشور ایجاد کند.

در عین زمان خلاف تعامل ۱۳۵ سال گذشته وضع مقررات داشتن پاسپورت و ویزه از طرف حکومت موجوده پاکستان برای باشندگان قبایلی دو طرف خط دیورند برای رفت و آمد عنعنوی آنها فشارهای سیاسی مزید پاکستان بالای طالبان است. باید به خاطر داشت که آزادی باشندگان قبایلی دو طرف خط دیورند برای رفت و آمد عنعنوی آنها در معاهده سال ۱۹۲۱ کابل تضمین شده بود.

سی سال قبل، هنگامی که رئیس جمهور ضیاالحق فهمید که امریکا دیگر علاقمند حضور در افغانستان نیست، سیاست پاکستان را در مقابل افغانستان تعریف کرد، که تفاوت چندان با سیاستهای دولت استعماری هند برتانوی در افغانستان نداشت: وی اظهار داشت که "ما حق داشتن یک قدرت را در کابل کسب کرده ایم که نسبت به ما بسیار دوستانه باشد. ما به عنوان یک کشور خط مقدم خطرات جدی را پذیرفته ایم و اجازه بازگشت به وضعیت قبل از جنگ را که با نفوذ گسترده هند و شوروی و ادعاهای افغانستان در مورد کشور خودما مشخص شده بود، نمی دهد."

در این روزها دوسال بعد از خروج امریکا از افغانستان، این برداشت به همان پیمانانه صادق است که سی سال قبل سیاستهای پاکستان را در مورد افغانستان تعیین مینمود. حمایت همه جانبه پاکستان از طالبان برای به قدرت رساندن یک حکومت و ابطه بود به هدف کنترل سیاست و تجارت ترانزیتی

خارجی حکومت افغانستان. مهار کردن ناسیونالیزم پشتونهای دوجانب و تعویض آن به اسلام گرایی افراطی، کنترل جنبش آزادی خواهی بلوچها، ایجاد عمق ستراتیژیک در مقابله با هند و جلوگیری از نفوذ هند در سرحدات غربی پاکستان و تأمین خطوط ترانزیتی مطمئن پاکستان با کشورهای آسیای میانه از طریق افغانستان جوهر سیاستهای دولتهای پاکستان را در قبال افغانستان در طول پنجاه سال اخیر تشکیل داده است. برای پاکستان احراز سیاستهای مستقلانه توسط مقامات طالبان خیانت در برابر تعهدات آنها در برابر ولینعمت پاکستان است.

